AMERIKA ESPERANTISTO

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

The Wooly Curtain in Guatemala

Ups & Downs of Moscow and Esperanto

Du Signifaj Leteroj de D-ro Kamarýt

La Amerikaj Indianoj kaj Iliaj Dancoj

JAN-FEB 1957

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE
(Amerika Esperantisto)

Official bimonthly publication of the
ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA, Inc.
114 West 16 St., New York 11, N. Y.

EDITORIAL STAFF

Editor: G. Alan Connor. *Associate Editors:* Dr. William Solzbacher, Doris T. Connor, Myron R. Mychajliw.

CONTENTS – ENHAVO

Bildo sur kovrilo: Montezuma Kastelo, nacia monumento en la ŝtato Arizono, en antikva tempo loĝigis proksimume dek kvin familiojn de la Indianoj, kiuj konstruis loĝlokojn alte en rokaj krutaĵoj.

Subscriptions in the United States and Canada: $3.00 per year.
Jarabono eksterlande por kalendara jaro: $1.50 aŭ egalvaloro.
Gratis to Members of the EANA.

Regular Membership in EANA – $5.00 per year. Patron – $10.00.
H. S. or College Student & Armed Forces – $3.00 per year.
Sustaining Board – $3.00 or more per month.

AMERIKA ESPERANTISTO

Vol. 71 JANUARY-FEBRUARY 1957 · Nos. 1-2

THE WOOLY CURTAIN

Reprinted by special permission of International News Service.

GUATEMALA CITY: Maybe those rooters for Esperanto or "Basic English" or some other international language had something after all.

Right now, after nearly three hours of that talk-stop-translate routine you find in sessions of the UN, or at press conferences in foreign lands, my basic yearning is for any verbal short cut there is.

But even before the 3 hours in question, almost from the moment of our arrival in this beautiful little country of Central America, I was thinking 'way beyond my own lack of Spanish, shared by 99 per cent of the editors and writers who came down on this special good-will flight.

For in this day of the shrinking globe, it seemed almost mad for all 75 of us to hop over continents and seas, demolishing old barriers of time and space between nations–and then land smack up against the thickest, wooliest curtain there is!

That curtain of no-comprehension, that look which says, "sorry, I don't know what the devil you're talking about."

Soon enough you see what this curtain blankets you from in a country like Guatemala. You can't talk connectedly to anybody except your own countrymen, to a minor part of hoteldom and of officialdom.

You're shut off from the small shopkeeper, the folks on the streets, the kids in the parks–shut off from the heart and soul of any land.

But never do you feel this shut-off-ness quite so sharply as at a big event like the 3 hours referred to above–President Carlos Castillo Armas' formal press conference in the pale green stone National Palace.

It was the wooly curtain I thought of the moment he began to address the press and answer the written questions before him. He would speak –and not one pencil of the 75 before him moved. He would pause to let his interpreter take over–and 75 pencils got into motion.

Jorge Skinner Klee translated, condensing and digesting as he went along I'm sure, for where the President spoke five minutes, Señor Klee would speak no more than 2 or 3, succinctly, and everybody assured me, accurately.

But the point was that we visiting Americans had lost the great human chance of judging a man's character by his manner of speech and his choice of words. The small telltale clues to vanity or simplicity were lost in the process of translation and digesting; the clues to sincerity or glibness, the revelations of forthrightness or of a clever "diplomacy".

Talk-stop-translate-guess! That's the way it went for me, and so I found myself longing more deeply than ever for some international language or device that would let good neighbors do away with go-betweens. Or wooly curtains.

— *Laura Z. Hobson*

EANA HONOR ROLL, 1956

Sincere appreciation and grateful thanks to the following members of EANA, who by their monthly or yearly contributions have greatly aided the work of the Association during 1956. (If by any chance some name has been inadvertently omitted, please do not hesitate to inform the Central Office, so they may correct any omissions.)

Members of the Sustaining Board

Dr. Luella K. Beecher
Dr. F. W. Breth
Allen L. Brown
A. M. Brya
John Burt
C.C.Cummingsmith, S.M.
Preston Davis, Jr.
Dr. Lee-Min Han
George Hirsch
Allan Hutcheon
Horace C. Jenkins
Paul J. Kovar
Dr. Francis A. Kubeck
Bertha E. Mullin
Katherine Muttart
Merrill E. Muttart
Paul E. Nace
Dr. Ivy K. Reed
Mazah E. Schulz
Bertha F. Sloan
Harold S. Sloan
Dr. Wm. Solzbacher
Jack M. Warner, Jr.
Virgil Whanger

Patron Members

Mrs. Angela Alfaroli
Jonas Z. Augustinius
George W. Bailey
Eugene M. Beck
Mrs. Albert Berney
Rev. M. Whipple Bishop
Edward Blekicki
Henryk P. Boczar
Gerald L. Boulet
John Burt
J. Leo Chapman
Boris Christoff
John F. Clewe
Reginald H. Colley
Doris T. Connor
G. Alan Connor
Mrs. Connie Davis
Richard L. Denison
Alfred D. Dennison
Dr. L. A. DeVilbiss
H. E. Dillinger
Peter Golobič
John P. A. Greenwood
Frank Hammersley
Dr. Lee-Min Han
Mrs. Sara E. Harris
Allan Hutcheon
Maurice Jagoda
Donald Jones
Dr. S. B. Kahan
Konrad Kail
Mrs. Rubey Kelber
William A. Knox
Romaine Kraszewski
Jaan Kubar
Russell R. Lambert
Julia May Leach
Anton Lenhardt
Elise C. Lippmann
Fred H. McMann
Mrs. Marie Maffey
Dr. George A. Maggio
Mrs. Eulalia Marks
Mary Marrett
Mrs. Rita B. Martinez
Henry B. Milsted
Arlie J. Nixon
C. D. Prewitt
Andrew O'Reilly
Grace Randolph
Russell H. Rausch
Catharine Raymond
James F. Rettger
Mrs. Nina W. Rivers
John M. Robinson
Andrew I. Rogus
John Salles
Kirk Sattley
Herbert W. Smart
Mrs. Marian Smart
Isabel P. Snelgrove
James V. Sorrel
Rev. Robert Sparks
Eugene H. Thompson, Jr.
Wilfred E. L. Todd
Frank W. Vedder
Dr. Paul H. Weaver
E. L. Wells, Jr.
F. Lee York
Elsie Yunghans
Pauline Ziobro
S/Sgt. J. C. Faughnan

Donors of 10 Gift Subscriptions to Libraries

George W. Bailey, Jr.
Mrs. Jewell Bainbridge
Dr. Luella K. Beecher
Donald R. Broadribb (15)
A. M. Brya
C.C.Cummingsmith, S.M.
Dr. L. A. DeVilbiss
E-Societo de Detroit
Dr. Lee-Min Han
Thomas M. O'Neill
Andrew I. Rogus
Herbert W. Smart

ESPERANTO IN THE UPS AND DOWNS OF MOSCOW LINGUISTICS AND POLITICS

(Beginning an analysis of the Soviet's 'new look' concerning Esperanto.)

From Moscow comes an amazing publication: Number 4 (July-August 1956) of the magazine *Voprosy Yazykoznaniya* (Problems of Linguistics) begins with an article attacking Stalin and ends with a report praising Esperanto. This strange phenomenon is worth a closer look.

The opening article gives one well-aimed kick to Joseph Stalin, especially his pamphlet on "Marxism and the Problems of Linguistics." A second kick is aimed at the "vulgar Marxism" of the man against whom Stalin's linguistic ire was mainly directed: the late Nikolai Yakovlevich Marr and his "Japhetic" theory. The editors break into orgies of self-accusation, confessing their own "serious deficiencies" and admitting the fact that "the prevailing cult of personality" had misled them and caused them to take Stalin's nonsensical ideas seriously.

The last article in the same issue of *Voprosy Yazykoznaniya* reports on a discussion of a paper read by one of the fourteen members of the magazine's editorial board, Dr. E. A. Bokarev, on the subject of Esperanto and "The Present State of the Problem of an International Auxiliary Language". The report, very favorable to Esperanto, and in general quite objective, is signed by the "acting editorial secretary" of *Voprosy*, V. P. Grigoryev, and seems to contradict everything written and done on the subject in the Soviet Union during the past twenty years. Is there any relationship between the first and the last article in *Voprosy Yazykoznaniya*? This must remain a matter of speculation, but it is obvious that both the ideas and terminology of Bokarev's paper and Grigoryev's report contradict the Marxist-Leninist dogmas as expressed by those infallible ex-prophets of Soviet linguistics, Marr and Stalin.

"De-Stalinization" in Linguistics

In the opening article, the editors of the Moscow magazine deplore the "sterile discussions" of the past years, the "almost complete lack of thoughtful and concrete historical research", the "abstract theoretizing", the fact that "the cult of personality has limited and, in many cases, suppressed and paralyzed independent theoretical work in the field of general linguistics" because "every statement made by J.V.Stalin became an untouchable dogma, which did not require further justification and concrete historical evidence." The editors admit that "not only in textbooks,but also in specialized articles, the study of the complex problem of the relationship between language and other social phenomena was frequently replaced by simple quotation or paraphrase of the description given by J. V. Stalin..."

The editors promise to mend their ways, to "eliminate decisively the serious shortcomings", and to "improve in a radical manner the work of our linguistic institutions and of the journal *Voprosy Yazykoznaniya.*" They promise to "change even the style of linguistic papers" and to "direct linguistic research towards a bold and creative study of carefully gathered and newly discovered facts."

"We should not believe, however", the article says, "that a turn to

really scientific and fruitful work in the field of linguistics can be limited merely to criticism of statements in Stalin's *Marxism and the Problems of Linguistics...*" It would be equally wrong, they explain, to return to the "vulgar Marxist concepts" of Marr, which "were not based on historical analysis" and in which "the facts of language were frequently subordinated to ready-made schemes, so that usually only those phenomena were mentioned which fit easily into those schemes and do not contradict them..."

This would seem to take care of the linguistic nonsense produced by that monster, Stalin, who just a few years ago was "the wise leader and teacher of the working class" and whose pamphlet on language was then described in the Soviet Union's official Philosophical Dictionary as "a genial work of creative Marxism" – and also of the nonsensical ideas of Marr, who once was so powerful that several linguists who dared to criticize him were accused of "Trotzky-ism" and disappeared.

The opening article in *Voprosy Yazykoznaniya* goes even further. It acknowledges that Soviet accusations against leading foreign linguists, for instance, Edward Sapir, of Yale University (who died in 1939), were unfounded: "Articles published in our press during the past years show that work in our country has proceeded in many cases along the wrong lines. Thus, for instance, the great American linguist Edward Sapir was accused, without any proof, of having promoted racism. It is, on the contrary, well known that E. Sapir led an obstinate fight against anti-Semitism..." Soviet linguists have a lot to learn from their foreign colleagues, the article declares.

The Communist Party Congress

To many of our readers, all this may sound too good to be true. Has freedom of research and discussion really made its entry into the Soviet Union? The article in *Voprosy Yazykoznaniya* makes it clear that this would be an exaggerated conclusion. The very first sentence shows that the radical changes promised in Soviet linguistics are not the result of a sudden upsurge of wisdom and liberty, but are due to something entirely different: "The Twentieth Congress of the Communist Party of the Soviet Union has placed before all Soviet scholars responsible and honorable tasks. The sharp criticism on major points of principle, expressed at the Twentieth Congress regarding attitudes in various fields of the different social sciences, applies also to linguistics. It requires a decisive elimination of serious shortcomings..."

Here we have it: The changes were not initiated by the Soviet linguists themselves; *they were ordered by the Communist Party.* It is repeatedly stated in the article that all research must be carried out "on the basis of the Marxist-Leninist methodology" and that "*the unchangeable basic linguistic theory of every Soviet linguist must be Marxist-Leninist* philosophy." We shall have to come back to this important point.

At the Soviet Academy of Sciences

Now let us turn to the *Voprosy Yazykoznaniya* article on *Esperanto.* Since it is relatively short, we give you a complete translation of the Grigoryev report as it appeared under the heading, "At the Institute of Linguistics of the Academy of Sciences of the Soviet Union:"

"On January 24 of the current year, at a meeting of the Section of

General and Comparative Historical Linguistics of the Scientific Council of the Institute, on the recommendation of the Bureau of the Department of Literature and Language, a report of the doctor of philological sciences E.A.Bokarev on the subject, 'The Present State of the Question of an International Auxiliary Language', was heard and discussed.

"Any scientific worker who carries on research in some branch of knowledge must not and cannot limit himself at the present time to literature in his native language alone. He is inevitably obliged to turn to specialized literature in the most diverse languages – Russian, English, French, German, Chinese, Spanish, Japanese, Arabic, and many others. In connection with this, there emerges the problem of organizing systematic translations from one language into tens of others (and vice versa) of a huge quantity of scientific literature. This does not liberate the scholar, however, of the necessity of mastering at least several foreign languages. Naturally people have searched for a long time for ways and means, and have undertaken efforts, to overcome the various inconveniences of real multilingual operations.

Bokarev's Points on International Language

"The speaker pointed out that this problem concerns not only scientific intercourse, but appears also on the wider plane of the development of international relations, acquiring thus not merely scientific, cultural, and economic significance, but also definitely political significance. Thus have appeared proposals to adopt one of the existing languages for the role of a basic language for international relations. A considerable literature is devoted, for instance, to the promotion of English as a world language, in particular in the form of a special system of 'an English made easy', the so-called Basic English. On the other hand, propaganda is being conducted for the theory of so-called English-French 'bilingualism', etc. There can be no doubt that attempts to impose by force one of the leading national languages upon all the nations of the world are perfectly hopeless. They have nothing in common with the Marxist-Leninist concept of national development and must be rejected as doomed to failure.

"Repeatedly efforts have also been undertaken to revive Latin as an international auxiliary language, possibly in a form reformed for this purpose. In the past ten years, the propaganda of such projects (e.g. *Latino sine flexione*) has become considerably weaker than it had been before World War II.

"Another way of solving the problem presents the greatest interest: the method of constructing a special artificial language as an auxiliary instrument of international communication. The best known of the artificial languages is Esperanto, the only language of this type to have obtained a sufficiently significant diffusion. In a short survey of the 70-year-old history of Esperanto, the speaker pointed out that already A.Meillet had justly remarked that it is pointless to dispute the possibility of a constructed language, because such a language, Esperanto, is already in existence and serves as a means of communication. E.A. Bokarev mentioned concrete data about the present uses of Esperanto, about various Esperanto publications, and showed samples of periodicals and monographs, translations of political, scientific, and artistic works,

as well as original literature in Esperanto.

"In reply to a large number of questions, the speaker discussed the reasons why Esperanto was victorious over other international auxiliary language projects (Ido, Novial, Occidental, etc.). He told of the use of Esperanto in the movement of the Peace Partisans, and mentioned some data concerning the circulation figures of Esperanto publications.

"Those who participated in the discussion of the paper included the Director of the Institute of Linguistics of the Academy of Sciences of the USSR, doctor of philological sciences V.I. Borkovsky, the senior scientific collaborators of the Institute, K.E.Maytinskaya, L.I.Zhirkov, B.V.Gornung, A.A.Reformatsky, M.M.Gukhman, and the instructor at the Leningrad State University, N.D.Andreev. Those taking part in the discussion adopted a positive attitude towards the report of E.A.Bokarev, emphasizing the practical value of Esperanto and the necessity of giving full attention to the question of making it a subject of research. In the discussion comments, the ease with which Esperanto can be learned was emphasized as well as the expressive capacity of this language. At the same time, doubts were expressed about the appropriateness of developing original works of fiction and art in Esperanto. In one of the discussion speeches, the thought was expressed that it is necessary to separate the question of the unconditional usefulness of Esperanto in our time from the general question of an international auxiliary language of the future, when Esperanto – as a product of the Indo-European language medium – will have to yield its place to another auxiliary language, which also takes into account the rootwords of the Asian languages. The necessity of a theoretical study of Esperanto and its importance as a collective linguistic experiment were especially mentioned.

"As a result of the discussion of the report, the Section decided to hear at one of its meetings in the near future a second paper by E.A. Bokarev, devoted to Esperanto as a subject of linguistic research."

A Footnote

The report was followed by an editor's footnote reading as follows: "In one of the following issues, the editors of the journal *Voprosy Yazykoznaniya* will publish an article devoted to the international auxiliary language problem. Being aware of the fact that they do not have enough current periodical literature and monographs connected with this problem, and especially with the problem of the extent to which Esperanto is being used and taught, the editors address themselves to all interested organizations, the authors of individual publications, and the editors of Esperanto newspapers and other periodicals with the request to send suitable literature to them."

As to the persons mentioned in the article on Esperanto, it might be pointed out that Dr. Bokarev was until 1955 the editorial secretary of *Voprosy Yazykoznaniya*. According to Dr. A. Baur, a Swiss journalist who visited Moscow in the fall of 1956, both Bokarev and Grigoryev speak excellent Esperanto. The L.I.Zhirkov mentioned above is probably Lev Ivanovich Zhirkov, an expert on Caucasian and Iranian languages, who was active in the Esperanto movement as far back as 1902 and published in 1931 a booklet, *Kial Venkis Esperanto?*, under the auspices of the Leningrad Institute of Historical Linguistics and the Language Com-

mission of the Esperanto Association of the Soviet Union. This was before Stalin brought all organized Esperanto activities in the country to an end.

The article on Esperanto in *Voprosy Yazykoznaniya* stands in marked contrast to what the *Great Soviet Encyclopedia,* in Volumes 9 and 19 of the Second Edition, says about Esperanto. Volume 18, published in January 1953, said: "The most wide-spread artificial language, Esperanto, is a peculiar surrogate of the Romance languages... Such projects have a cosmopolitan character and are, therefore, vicious in principle *(porochi v printsipe)*... The utopian character of artificial languages has been especially clear since the publication of J.V.Stalin's works, 'The National Problem and Leninism' (1949), and 'Marxism and the Problems of Linguistics' (1950), in which the real perspectives of the development of the national languages and of the formation of a future unified language of mankind are indicated..." In Volume 9 of the Soviet Encyclopedia, published in December 1951, it was explained that "J.V.Stalin, in his writings..., gives a profound scientific prognosis of the ways in which a universal language will develop... only after the victory of Socialism on a worldwide scale!"

It is quite obvious, of course, that the measures taken by the Soviet authorities against the Esperanto movement, beginning in 1934 or 1935, had little to do with Stalin's or anyone else's theoretical views, but a great deal with the fact that too much factual information and too many un-Stalinist ideas entered the Soviet Union via Esperanto. It is difficult to understand present developments without having a look at the past.

Esperanto in the Russian Revolution

In the Czarist Empire, Esperanto was studied by many men and women who saw in the Interlanguage a means of establishing and maintaining contact with other countries, for purely sentimental and cultural, or for practical, scientific, religious, or political reasons. The fact that Stalin had once studied Esperanto is known from a variety of sources, the most important being Leon Trotzky's book "Stalin" (New York, 1941), which, in discussing Stalin's imprisonment in Baku, in 1909-1910, quotes one of his fellow prisoners, Semyon Vereshchak, as saying: "Koba (i.e.Stalin) slept soundly, or calmly studied Esperanto. He was convinced that Esperanto was the international language of the future." (p.118). Nothing is known, however, about whether and to what extent Stalin made use of his knowledge of the language.

According to Trotzky, whose judgement may not have been completely unprejudiced, of course, Stalin never learned enough Esperanto to use it for any worthwhile purpose. He writes on pages 118-119 of his book on Stalin: "During his confinement in the prisons of Batum and Kutais, as we remember, Koba (Stalin) attempted to probe the mysteries of the German language. At the time the influence of the German Social Democracy on the Russian one was exceedingly great. Yet Koba was even less successful in learning Marx's language than his doctrine. In the Baku prison he began to study Esperanto as 'the language of the future'. That touch most instructively exposes the quality of Koba's intellectual equipment, which in the sphere of learning always sought the line of least resistance. Although he spent eight years in prison and exile, he never man-

aged to learn a single foreign language, not excluding his ill-starred Esperanto."

Lenin's opinion of Esperanto seems to have been at times highly favorable, at times unfavorable. He did not mention Esperanto in his writings and probably was not well informed about it. There were, however, a number of men on the higher levels of the Soviet leadership who were genuine and consistent supporters of Esperanto: Leonid Krassin, the old-line industrialist who after the Revolution became a Soviet diplomat and People's Commissar of Foreign Affairs; Maxim Gorky, the novelist; Anatol Lunacharsky, the philosopher and dramatist who served as Soviet Commissar of Education from 1918 to 1929; and a few others.

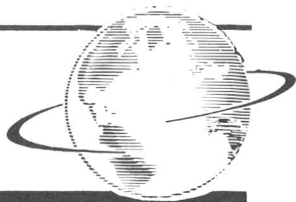
(To be continued.)

Dr. Frederick C. Neumann, Professor of Languages at Elizabethtown College, Elizabethtown, Pa., with a Ph. D. degree in both Languages and Political Science, continues to set an example for Esperanto instruction in America. Since the year 1951, he has been teaching official fullcredit courses in Esperanto at his college. Dr. Neumann is an active Esperantist both in and out of the classroom, and he is a member of the Esperanto Association of North America. Being esteemed and well-known in that part of the state of Pennsylvania, it is not surprising that two television broadcasts, on November 6th and 13th, made by Dr. Neumann, were highly acclaimed and brought a large response from his audiences. One speech was a half-hour discussion on Esperanto, and the other was an actual demonstration of the interlanguage. These were made on the program known as the "College on the Air" from the television station at Lancaster, Pa.

In Brazil, an organization called the Goodwill Legion, which originated as an outgrowth of the popular Goodwill Hour on the radio, advocates the compulsory teaching of Esperanto in the schools. It sponsors an Esperanto course over radio station Tamoio, for which 1100 persons have registered. The course is taught by Professor Carlos Torres Pastorino who teaches at the Colegio Pedro II and at the Military College in Rio de Janeiro.

The German city of Mainz and the English city of Watford are strengthening friendship through the use of Esperanto. It began when Mayor Franz Stein of Mainz, who speaks Esperanto fluently, used the Interlanguage with great success on a visit to England last spring (see American Esperanto Magazine, September-October 1956), as a member of a delegation of city administrators, especially in Watford and Welwyn Garden City. At the end of September, a party from Watford returned the visit and spent five days in Mainz and Wiesbaden, using Esperanto throughout the stay. A Mainz-Watford Society has been formed, and members of the city councils in both cities are now learning Esperanto to be ready for the next meeting. The two cities have much in common since printing is one of the principal industries in Watford while Mainz is the city where Gutenberg invented the art of printing.

ESPERANTO IN ACTION AROUND THE WORLD

At the General Staff College of the Brazilian Army, in Rio de Janeiro, Major Geraldo Padua is teaching Esperanto to a group of faculty members. The Esperanto students include the College's Deputy Director of Instruction, Colonel Orlando Geisel, as well as two other full colonels, one navy commander, five lieutenant colonels, and six majors.

In Vienna, Austria, Deputy Mayor Karl Honay announced that the city administration is planning to name a street after Dr. L. L. Zamenhof, the author of Esperanto, and to restore the commemorative plaque in honor of Dr. Zamenhof at the former Hotel Hammerand, where Dr. Zamenhof lived when he studied at the University of Vienna. The commemorative table had been destroyed at the time of the Nazi occupation.

The German Esperanto Youth Organization conducted a special type of Christmas campaign. It collected in Western Germany new and second-hand Esperanto textbooks for shipment to the Soviet Zone, where no such books are available and where organized Esperanto activities were forbidden for many years.

Chickenfeed is sold under the brand name *Kokido* (which, in Esperanto, means "chick") by the Italian firm of Molini G. Munari in Padua. The firm's descriptive folder is also available in Esperanto.

Mondo ("World") is a Belgian monthly paper for the promotion of Esperanto, which prints a total of 200,000 copies of each issue, 100,000 in French and another 100,000 in Flemish. The first two issues have appeared. The paper is financed through advertising obtained by means of a guaranteed free mass distribution in selected areas. One device by which it catches and holds the attention of readers is a series of prize contests offering valuable cash prizes. *Mondo*, which is published at Braschaet, is not sponsored by any Esperanto organization, but operates on a free enterprise basis.

The Japanese Minister of Education, the Science Council of Japan, the National Commission for UNESCO, the Prefect of the Metropolitan District of Tokyo, and many other prominent individuals and institutions sent congratulatory messages to the Golden Jubilee Congress of the Japanese Esperanto Institute, held at Tokyo in November 1956. Professor S. Nishi, President of Gunma University, delivered the keynote address. He is President of both the Japanese Esperanto Institute and the International Association for Esperanto in Science (ISAE). Famous linguists, scientists, and writers, as well as the President of the Japanese Amateur Radio League and the President of the International Pen-Pal Club participated in the Esperanto Congress.

Ski meetings using Esperanto are being held this winter in both the Swiss Alps and the Austrian Alps. Two such meetings, at Adelboden, are sponsored by the Youth Section of the Swiss Esperanto Society. The ski meeting at Dienten, Austria, is sponsored by the Esperanto World Youth Organization (TEJO), a fourth one, at Tauplitzalm, Austria, by the Esperanto Section of the Nature Friends.

"Wine and Esperanto Unite the World" was the slogan promoted by a colorful Esperanto float which made its appearance as part of a two-mile-long parade at the German Wine Festival in Neustadt.

"The Murder of Abraham Lincoln", a famous poem by Norway's most illustrious poet, Henrik Ibsen, was published in an Esperanto translation by Henry Fridén in the November 1956 issue of the Norwegian Esperanto magazine, *Esperantobladet*.

The Mayor of Vienna, Franz Jonas, who speaks fluent Esperanto, wrote the foreword to a new edition of an illustrated "Album of Vienna". The descriptive text is in four languages, among them Esperanto.

The Chamber of Commerce of Marseille, France, has invited 800 members of this year's Universal Esperanto Congress, scheduled to be held in that city early in August 1957, to be its guests on a two-hour boat trip through the Port of Marseille, the largest on the Mediterranean.

Agoriad neu Allwedd i'r iaith gydgenedlaethol Esperanto is the title of an Esperanto "Key" in Welsh, which recently appeared in a revised edition. An earlier edition, published in 1910, had been out of print for many years. A few months ago, there was also a new and completely revised edition of the Esperanto "Key" in Norwegian. Esperanto "Keys" exist in 39 languages: Afrikaans, Albanian, Arabic, Basque, Bulgarian, Catalan, Croatian, Czech, Danish, English, Estonian, Finnish, Flemish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Italian, Japanese, Latvian, Lithuanian, Malay, Netherlands, Norwegian, Persian, Polish, Portuguese, Romanch, Rumanian, Russian, Serbian, Slovak, Slovenian, Spanish, Swedish, Ukrainian, Welsh, Yiddish.

Refugees from Hungary, Dr. and Mrs. John Hamvai, became naturalized New Zealanders at a ceremony at the Auckland Town Hall. Dr. Hamvai has won acclaim in his adopted country as a teacher of Esperanto.

Grajnoj en Vento ("Grains in the Wind") is a project of educational cooperation through Esperanto. It operates through "circles", each of which consists of twelve school classes in twelve different countries. They jointly produce a paper in Esperanto. The students contribute articles, stories, letters, drawings, photographs, and any other suitable material. Where a student cannot write in Esperanto, the teacher does the translating. Separate "circles" are operated for elementary schools, high schools, and teachers colleges. The first *Rondo* ("circle") was organized by Marcel Erbetta, a teacher in the bilingual Swiss city which is called Bienne in French, Biel in German. Since he is the initiator of the plan, he is active in promoting additional "circles". But, once started, each *Rondo* is strictly on its own and produces its own paper.

"The Navigators", an international non-denominational Christian organization for Bible study and missionary work, which cooperates, for instance, in the evangelization campaigns of Billy Graham, has established an Esperanto Section headed by the Swedish Baptist minister Paul Lilienberg. The movement has already published 7,000 copies of a descriptive folder in Esperanto and a Bible study course in the Interlanguage. It has also been described to a worldwide listening audience in an Esperanto broadcast over Radio IBRA, in Tangier, Morocco.

The Eucharistic Congress of Rio de Janeiro and its Esperanto Section are described in a beautiful 215-page book in Esperanto, with more than 65 illustrations, just published under the editorship of the Very Reverend J. B. Se-Tsien Kao, O.F.M., a Chinese Catholic priest now living in Brazil. It also contains the full text of the papers read in Esperanto at the Congress, contributed by priests and prominent laymen in many countries. Contributors in the United States were the Very Reverend Gabriel N. Pausback, O. Carm., of Chicago, and Dr. William Solzbacher, of Washington, D.C. Available from EANA at $ 2.15.

The Swedish Grand Lodge of the Independent Order of Good Templars (IOGT), through its Secretary, Curt Alf, declared in a letter addressed to *Svenska Esperanto-Tidningen*: "It would be very good if we could use one common language in our international relations. Esperanto would be the best solution... Perhaps I shall have an opportunity to help in bringing about a renewed discussion of this problem in our International Grand Lodge."

In Barcelona, Spain, the technical journal *La Goma* ("Rubber"), which deals with rubber and plastics, has begun to include articles in and about Esperanto in each monthly issue.

On Berlin's most famous street, the Kurfürstendamm, the French Information Library promoted Esperanto by this effective window display. The descriptive text was in German, Esperanto, and French.

Donna Clelia Garibaldi, the 90-year-old daughter of the hero of Italian independence and unification, Giuseppe Garibaldi, told Gigi Ghirotti in a recent interview for the newspaper *La Stampa*: "Do you know that I, at my age, have started to study Esperanto?"

In South Africa, the United Nations Society of Johannesburg organized a lecture by Mrs. E. A. Jacobi about the use of Esperanto at international conferences.

When the new Mayor of Rio Negro, Brazil, Dr. Celso Antonio Henning, was inaugurated, a choir of Esperanto students participated in the official festivities by singing in Esperanto.

The new Mayor of Andover, England, Frank May, is also serving as President of the Andover Esperanto Society.

The International Association for Social Security, with headquarters at Rue de Lausanne 154, Geneva, Switzerland, has published a folder in Esperanto.

Crown Princess Beatrix of the Netherlands expressed interest in Esperanto at a luncheon given in her honor by the Mayor of Amsterdam. Mayor d'Ailly introduced to her the Secretary of the Netherlands Esperanto Association, Miss Van der Beek, who presented to the princess a copy of the de luxe picture book *Nederlando,* with text in Esperanto, and an Esperanto textbook.

A Brazilian theatre and dance troupe, the Teatro Popular do Brazil, which consists of negro performers, has returned from a European tour during which it also visited Czechoslovakia. From one place in Slovakia, the Brazilian artists came back with a set of beautiful picture books, inscribed to them in two languages: Slovak and Esperanto.

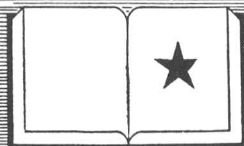
"What is happening in the Esperanto world?" is a regular weekly feature of radio station LT-8 in Rosario, Argentina.

A huge Scout Jamboree is scheduled to be held near Birmingham, England, in August 1957, on the occasion of the golden jubilee of scouting. The British section of the Scout Esperanto League *(Skolta Esperantista Ligo)* is planning to organize Esperanto activities on this occasion.

The Mayor of Eupen, Belgium, in addressing an Esperanto meeting in his city, attended by representatives from Belgium, the Netherlands, and Germany, declared that "through the world auxiliary language Esperanto, people throughout the world, and especially their political leaders, may become conscious of the necessity to work for peace and unity."

The Fourth International "Pax Christi" Congress, held at Valladolid, Spain, in September 1956, with Catholics from a number of countries, under the chairmanship of Cardinal Feltin, Archbishop of Paris, featured a special Esperanto Day. It adopted a resolution calling for cooperation between the Pax Christi Movement and the International Catholic Esperanto Association (IKUE), and urging Pax Christi members to study Esperanto and use the language in international correspondence.

NEW EDITIONS

New books in Esperanto are being published constantly. Our book service handles all titles as soon as they appear. Those who are interested in Esperanto literature, and wish to keep abreast of developments in Esperanto, will find much worthwhile reading in the following new books. Those who may find it inconvenient to make immediate payment may arrange for charge accounts or installment payments. Select your new books and send your order now.

La Sankta Biblio – Malnova kaj Nova Testamentoj. A new printing of an old favorite. The Old Testament was translated by Dr. Zamenhof from the Hebrew and later somewhat revised by English scholars. The New Testament was translated by a group of Protestant ministers from the Greek with particular reference to the King James version. 996 pp, printed on excellent paper, well bound in blue cloth, stamped in gold .... $ 2.00
The same as above but printed on india Bible paper, a few at ... 2.50

Memorlibro de la Tria Esperantista Eŭkaristia Mondkunveno, compiled by *Rev. Dr. John B. Kao, O.F.M.* This impressive new book presents reports, documents and pictures of the 36th International Eucharistic Congress and the Third Esperantist World Meeting within the framework of that Congress. It contains complete text of 19 addresses prepared by as many eminent Catholic Esperantists. 215 pp, 76 pictures, bound in strong card covers 2.15

Sinjoro Tadeo, *by Adam Mickiewicz* (tr. Antoni Grabowski). This is a new, second, edition of the famous Polish epic poem portraying the life of the early Lithuanian nobility. Masterful translation by one of the best stylists of classic Esperanto. 334 pp, many full-page illustrations, cloth bound, stamped in gold 2.50
A copy of "Adam Mickiewicz" sent FREE with order for "Sinjoro Tadeo".

Adam Mickiewicz, by M. Jastrun. A biography of the famous Polish poet, who holds a special place in the hearts and minds of the Polish people. His main works are commented on and described, various excerpts from his poems are given, and one receives, as it were, a short course on the literature of this best known Polish poet. Illustrated, 78 pp, yellow card cover .... .50
This important work sent FREE to those who order "Sinjoro Tadeo".

La Senpera Verbigo de Adjektivoj, *by H. A. de Hoog.* An analysis and critique of certain aspects of Esperanto usage, with examples of much too generally accepted errors. 32 pp brochure .... .25

Tri Verkoj de Volter (Voltaire), *tr. E. Lanti.* 'Kandid aŭ la Optimismo', 'Zadig aŭ la Destino', & 'Senartifikulo'. Philosophical ideas in easy story form and in simple style. Interesting material on the thoughts of 18th Century 'enlightenment'. 312 pp 2.50

(Members of EANA receive 10% in Book Dividends.)

Esperanto Association of North America, 114 W. 16 St., New York 11, N.Y.

ESPERANTO IN THE SCHOOLS

In New Zealand, schools at which Esperanto is being taught include: Northcote College (35 students), the Otara Intermediate School at Papatoetoe (54 students), the Intermediate School of Palmerston North (34 students), and the Queen Elizabeth Technical School at Palmerston North (two classes).

In Argentina, the educational authorities of the Province of Santa Fe have authorized the teaching of Esperanto in the Mariano Mareno Elementary School, in Venado Tuerto.

An Esperanto Correspondence School for the Blind is now in operation in Italy, as part of the activities of the Italian Association of Blind Esperantists. Under the direction of Signor Marcello Carlini, of Reggio Emilia, it conducts beginners' as well as intermediate courses.

The Institute of Commercial Sciences of Liege, Belgium, plans an Esperanto correspondence course in its Practical Language School.

In Montevideo, Uruguay, a new private school, the Colegio Oriental, features an Esperanto class as a regular part of its curriculum.

In Italy, schools at which Esperanto is taught include: the Marignoni Technical School in Milan; the Istituto Malpighi in Bologna; the Istituto Finocchiaro and the Istituto Duca degli Abbruzzi in Palermo; the Istituto Don Nicola Mazza (a private Catholic school). A special Esperanto class for physicians and medical students as well as one for teachers is held at Bologna. An Esperanto class for teachers was recently completed in Ravenna.

At the Chiswick Polytechnical School, London, England, Esperanto classes for beginners and advanced students are being taught by M. C. Butler, M. R. S. T.

A vocational school for the gas industry, in Versailles, France, the Centre d'Apprentissage Gazier, opened an Esperanto class for its students in February 1956.

In Switzerland, the People's Colleges of Zurich and Bern are again holding their regular Esperanto courses in the framework of the international "Coordinated Esperanto Classes".

The People's College of Wiesbaden, Germany, now runs two Esperanto classes, one for beginners, one for advanced students. In the Steglitz section of Berlin, an Esperanto class was started recently at the local People's College.

In Austria, the People's College (Adult Education Center) of Kapfenberg features an Esperanto class.

In New Jersey, Esperanto classes were held during the fall term at the following Adult Education Schools: Bound Brook, East Orange, Elizabeth, Livingston, Millburn, Newark, Orange and Passaic. The courses were all under the auspices of the New Jersey Esperanto Association.

LA ESPERANTO-STUDANTO

La Libertempo

Kien vi intencas iri por pasigi vian libertempon, Jozefino?

Ĉi-jare, mi ne scias, Katerino.

Ĉu vi preferas la montaron aŭ la marbordon?

Mi preferas la montaron. Mi sopiras al bela naturo ... al birdoj, floroj, kaj longaj promenoj en la arbaro.

Ho, estas malvarme en la montoj, mi opinias. La bela, blu-verda maro estas pli bona ... plena je sunbrilo ... kaj tre oportuna por bani kaj naĝi.

Jes, Katerino ... kaj tro multe da sablo kaj sunbrilo kaj insektoj ... kaj eĉ puloj ... ne forgesu ilin!

Nu, en la montaro ankaŭ estas insektoj ... kaj eĉ serpentoj!

Ho, sed vere, kio estas interesa ĉe la marbordo? Estas nur ebena, monotona akvo ... kaj ondoj kelkfoje ... sed tio estas tre enuiga al mi. Ne ... por mi la montaro, ... ĉiam!

Sed, kara, ĉu vi ne scias ke sunbanado kaj sunbruna haŭto estas nun la modo?

Nu, ... oni povas sunbani en la montaro ankaŭ. Fakte, tie la suno estas eĉ pli intensa, ĉu ne?

Se vi povus trovi sunplenan tagon, ... kaj tio estas tre malofte! Ne, mi preferas la vastan maron, kiu etendas sin mistere ĝis la horizonto.

Ho, ne, Katerino ... mi tute ne ŝatas la marbordon, kun ĝia densa, malseka aero, ... kun sablo en la haroj ... kaj sablo en la okuloj ... kaj sablo en la ŝuoj ...

Mi bedaŭras aŭdi tion, Jozefino, ĉar mi intencis inviti vin por esti mia gasto dum la venonta semajno, en mia domo apud la maro.

Ĉu vere? Nu ... do ... la marbordo ne estas tro malbona ... Fakte, en *kelkaj* rilatoj mi tre ŝatas ĝin ... jes, blu-verda ... mistera ... melodia ... kaj belaj, fortaj gardantoj ĉe la banloko ... Kiam mi devas esti preta por iri kun vi, kara?

The Vacation

Where do you intend to go for your vacation, Josephine?

This year, I don't know, Catherine.

Do you prefer the mountains or the seashore?

I prefer the mountains. I yearn for beautiful nature ... for birds, flowers, and long walks in the woods.

Oh, it is cold in the mountains, I think. The lovely, blue-green sea is better ... full of sunshine ... and just fine for bathing and swimming.

Yes, Catherine ... and too much sand and sunshine and insects ... and even fleas ... don't forget them!

Well, in the mountains there are insects also ... and even snakes!

Oh, but really, what is interesting at the seashore? Only level, monotonous water ... and waves sometimes ... but that is very tiresome to me. No ... the mountains for me, ... always!

But, dear, don't you know that sunbathing and tanned skin are now the fashion?

So, ... one can sunbathe in the mountains also. It fact, there the sun is even more intense, isn't it?

If you can find a sunny day, ... and that is very seldom! No, I prefer the vast sea, which stretches mysteriously to the horizon.

Oh, no, Catherine ... I certainly do not like the seashore, with its heavy, damp air, ... with sand in the hair ... and sand in the eyes ... and sand in the shoes ...

I am sorry to hear that, Josephine, because I intended to invite you to be my guest during next week, in my house by the sea.

Really? Well ... so ... the seashore isn't too bad ... In fact, in *some* respects I like it very much ... yes, blue-green ... mysterious .. melodious ... and handsome, strong life-guards on the beach ... When must I be ready to go with you, dear?

47th ANNUAL EANA CONGRESS, NEWARK, N.J.

The Big 1957 Esperanto Congress. Make your plans for attendance June 28 to July 1, at the newly built YM-YWCA in Newark, New Jersey. The Esperanto Association of New Jersey, official affiliate of EANA, has plans for a truly great occasion. Accomodations have been secured, and we look forward to seeing YOU there. Details and photo will be printed in the March-April number of Amerika Esperantisto.

Nominations Committee of EANA: Two Associate Directors of the Board of Directors are to be elected this year. At present *Mr. J. Henry Kruse, Jr.,* of New Jersey, who was appointed by the Board in October 1956, is serving as one of the Directors; and there is a vacancy in the Canadian directorship. Please send all suggestions for candidates by April 1st, to *Miss Mary Marrett, Chairman of the Nominations Committee, 40-43 Gleane St., Elmhurst, N. Y.*

Members of the Sustaining Board: Your officers of EANA are justly proud of our Sustaining Board Members (see inside front cover of each issue of AE). They not only aid the Association greatly by their participation in support, but they demonstrate to those who can give even larger sums that our Association helps itself in fair measure. Most members contribute $3 per month, a few give $10 or more a month. New blood is constantly needed to keep the list in good number. Won't *YOU* decide now to join the Sustaining Board for the year 1957?

Esperanto: The World Interlanguage. – Note that the price of this popular and successful *Esperantistigilo,* in glazed paper covers, has been reduced from $1.50 to $1.25 for individual orders. And for quantity orders – for promotion or class use – five or more copies at only $1.00 each. The manual is a proven "Esperantist-maker", and in line with our new lower-price policy we wish to feature this book for general use by our members. Cloth bound edition, $3.00 each.

Universala Esperanto-Metodo by Dr. Benson: Does anyone have a copy or copies in good condition, or even in used condition, which they would exchange for other valuable books, or sell to EANA, even at premium prices, to provide a few new members with the book? If so, please write to the Central Office. It will be appreciated.

"American Esperanto Magazine" in the Public Libraries: Many of our members have recognized the importance of the AE in Public Libraries and have generously contributed for that purpose. The following members have recently paid for gift subscriptions: *Dr. L. K. Beecher* (10), *C.C.Cummingsmith, S.M.* (10), *V. Bruder* (6), *Dr. Lee-Min Han* (10), *A. Romito* (1), *A. Greene* (2), *Peter Tan* (3). Now at the beginning of the new year we trust that all those who gave gift subscriptions last year will continue this important promotion effort by renewing again for this year. And to all members we suggest that you send at least one subscription to a library. A library gift subscription costs only $1.00.

REZULTO DE LA KONKURSO PRI VARBADO DE NOVAJ MEMBROJ

LA ĉijara konkurso pri varbado de novaj membroj por EANA estis same kontentiga kiel la pasintjara. En kelkaj rilatoj, ekz. la nombro de partoprenintoj, la socia stato de la varbitoj, ilia aktiva enviciĝo en por-Esperantan laboron, la kampanjo eĉ superis la pasintjaran. Antaŭ ol doni finan rezulton de la konkurso, ni listigos ankoraŭ la atingitaĵojn dum la lasta monato 1956. Novajn membrojn do varbis: *D.Walton* (2); *F. Hoekstra* (2); *Amelia Dresdner* (1); *Helen Walton* (3); *G.A.Corson* (1); *R.W. Powell* (1).

La fina tabelo de la kvin venkintoj, kiuj varbis plej multe da novaj membroj por EANA kaj gajnis libropremion estas jena: *J. Henry Kruse* (17); *Robert W. Powell* (16); *Donald F. Walton* (8); *Graham E. Fuller* (7); *D-ro William Solzbacher* (7). Kompare kun la pasinta jaro, la unuaj kvin kune varbis la saman nombron da novaj membroj (55). El la pasintjaraj venkintoj nur unu estas inter venkintoj de ĉi tiu jaro: S-ro Kruse, kiu pasintjare okupis la duan lokon, varbinte 12, kaj ĉijare la unuan, varbinte 17 novajn membrojn. Kiel dum la pasinta jaro, tiel ankaŭ dum la ĉi tiu, la venkintoj sukcesis pro la artikoloj en gazetoj, tiel nomataj "Leteroj al la Redaktoro". Kiel efikaj ili estas, estu pruvo la fakto, ke eĉ nun venas informpetoj pri Esperanto pro artikoloj en "Holiday" kaj "Life" aperintaj antaŭ preskaŭ unu jaro!

Per ĉi tiu n-ro de AE ni komencas novan jaron kaj novan konkurson en la kampanjo "Ĉiu Membro Varbu Unu Novan Membron". Ni povas noti jam tri novajn membrojn, kiel rektan rezulton de la propagando de jenaj niaj membroj: *J.J.Hutchens* (1); *R.W.Powell* (1); *A.Bartosz* (1). S-ro Bartosz certe surpriziĝos trovinte sian nomon sur la listo, sed antaŭ kelkaj tagoj aliĝis al EANA unu sinjoro pro artikoleto de s-ro Bartosz, kiun li publikigis en "Gwiazda Polarna" ankoraŭ en junio 1955!

La varbado per "Leteroj al Redaktoro" estas plej simpla kaj plej efika maniero de propagando. Ĝi ne postulas monelspezon, ne necesas iu speciala kapableco de verkisto aŭ propagandisto, sed bezonas nur simple la emon kaj iom da peno kopii la modelon, kiun al ĉiu petanto sendos la Centra Oficejo. Ni apelacias al nia membraro: plenumu minimumon por propagandi Esperanton en nia lando, skribu almenaŭ unu leteron al iu gazeto!

Ekstraj kontribuoj al la Subtena Kaso estas ricevitaj lastatempe de la sekvantaj membroj: *A.Romito* $1.40, *J.J.Hutchens* $4, *A.Moiseman, D.Scott, John M.Robinson, A.H.Stevens.* Sinceran dankon al ĉiuj.

Membro-Patronoj de EANA. Koran dankon al la jenaj personoj, kiuj lastatempe renovigis siajn membrecojn en la alta kategorio de Patrono: *George W.Bailey, Rev.M.Whipple Bishop, Gerald L.Boulett, Boris Christoff, Reginald H. Colley, Dr. L. A. DeVilbiss, Allen Hutcheon, Konrad Kail, S-ino Rubey Kelber, Russell R. Lambert, Marie Maffey, Mary Marrett, Rita B. Martinez, Paul E. Nace, Andrew O'Reilly, D. W. Pittman, Grace Randolph, Wilfred E. L. Todd, Frank W. Vedder, Elsie Yunghans, Pauline Ziobro.*

MEMORE AL D-RO STANISLAV KAMARÝT

William Solzbacher

"Mi legis vian artikolon (pri "Esperanto kaj la Fera Kurteno")... en Amerika Esperantisto kun sincera intereso kaj gratulas vin pro eminenta kono de la situacioj... La kritiko de Heroldo kaj UEA estis naiva. La verkintoj ne spertis, kion signifas Hitlerana premo, eĉ se Jung havis en sia oficejo Hitler-portreton. Vi spertis kaj mi spertis, tial mi tiom bone komprenas vian sintenon... Laŭ mia opinio oni ne rajtas esti neŭtrala al malbono kaj al krimo. Almenaŭ se oni povas iel agi." Tion skribis D-ro Stanislav Kamarýt, redaktoro de la ĉekoslovaka gazeto *Esperantista* kaj iama Prezidanto de la Ĉekoslovaka Esperanto-Asocio en unu el la leteroj, kiujn li sendis al mi en 1952, malgraŭ la cenzuro de la komunista reĝimo, kies tiranecon li profunde malamis.

Stanislav Kamarýt mortis, preskaŭ 73-jara, la 30-an de Julio 1956. Legante pri lia malapero, mi rememoris lin tiel, kiel li montris sin en la leteroj kaj poŝtkartoj ricevitaj de li dum la pasintaj dek jaroj. Li estis Esperanto-pioniro laboranta kun sistemo kaj persisto, akra observanto, serioza amiko de scienco, literaturo kaj kulturo, vera demokrato, nobla homo. Ne ignorante la necesecon esti singarda, li estis tre kuraĝa, kiam li opiniis, ke la risko valoras la penon.

Mi neniam renkontis D-ron Kamarýt persone. Lian nomon mi legis unue en raporto pri la 13-a Universala Kongreso de Esperanto en Praha, en 1921, kies Prezidanto li estis.La kongreso estis unu el la plej brilaj kaj gravaj en la historio de nia movado. En postaj jaroj mi de tempo al tempo ricevis poŝtkarton aŭ leteron de li, kun demandoj aŭ rimarkoj pri iuj detaloj. Nur post la Dua Mondmilito la leteroj fariĝis pli oftaj kaj pli intimaj.

D-ro Kamarýt estis granda amiko de nia gazeto *Amerika Esperantisto.* Plaĉis al li la tipografia aranĝo, la maniero, en kiu novaĵoj estas prezentataj en la rubriko "Esperanto In Action – Around the World", kaj kelkaj el miaj artikoloj pri la lingva problemo en la internacia vivo kaj pri lingvaj kaj etimologiaj temoj. Li zorge legis ne nur la Esperantan, sed ankaŭ la anglalingvan parton de nia gazeto kaj esprimis plezuron pri la fakto, ke mi legis ankaŭ la ĉekan parton de *Esperantista.* Iam li skribis, eble duonŝerce: "La redaktoroj de Amerika Esperantisto ŝajnas esti la solaj, kiuj vere legas la gazetojn ricevitajn interŝanĝe..."

Kamarýt tradukis kelkajn el miaj artikoloj el la angla en la ĉekan lingvon kaj publikigis ilin en *Esperantista,* kelkfoje sub mia nomo kaj kelkfoje anonime. Li represis diversajn el miaj artikoloj verkitaj en Esperanto.

Post Februaro 1948, kiam la komunistoj starigis diktatorecon en Ĉekoslovakujo kaj faris la landon fakte rusa kolonio, la leteroj de D-ro Kamarýt ofte enhavis amarajn rimarkojn pri tio. Parolante pri la komunistoj, li nomis ilin "Hitleranoj". Aludante pri kondiĉoj sub la ruĝa reĝimo, li uzis la esprimon "kiaj estas la aferoj en nia lando" aŭ "kiaj estas ni en nia lando". Tio signifis: "Vi ja scias, kia estas la politika situacio en nia lando, tial..."

Lin ĉagrenis la fakto, ke sendaĵoj kelkfoje "perdiĝis" en la poŝto. Petante sendon de nova ekzemplero, li ĉiam petis pardonon pro tiu "al-

trudemo". Lin interesis mia traduko de la Universala Deklaracio de Homrajtoj. Ricevinte kelkajn ekzemplerojn por disdono, li rimarkigis malĝoje, kiom tiuj homrajtoj mankas en "certaj landoj". Kiam mi sendis al li ekzempleron de la anglalingva Bulteno de la Unuigitaj Nacioj kun fotografaĵo de diverslingvaj eldonoj de la Deklaracio, inter ili la Esperanto-traduko publikigita de *Amerika Esperantisto*, li skribis al mi, ke li legis ankaŭ "la alian enhavon" de la Bulteno kun granda intereso kaj ke li estus danka al mi, se mi povus sendi al li ekzempleron de tempo al tempo, ĉar tiaj publikigaĵoj tute ne estas troveblaj en lia lando.

Kiam *Amerika Esperantisto* publikigis specialan eldonon pri Teknikaj Vortaroj en Esperanto kaj mi demandis lin, ĉu ekzemplero de lia Filozofia Vortaro (publikigita en 1934 en la eldonejo de Moraviaj Esperanto-Pioniroj en Olomouc) estas ankoraŭ havebla, li informis min, ke oni ne povas sendi libron el Ĉekoslovakujo sen speciala permeso de la aŭtoritatoj, sed ke li petos permeson por sendi la libron al mi. Li vere sukcesis, kaj post kvar aŭ kvin monatoj la verko fine atingis min. Ĝi enhavis dokumenton, kiu montris, ke la sendado estis tre komplikita afero.

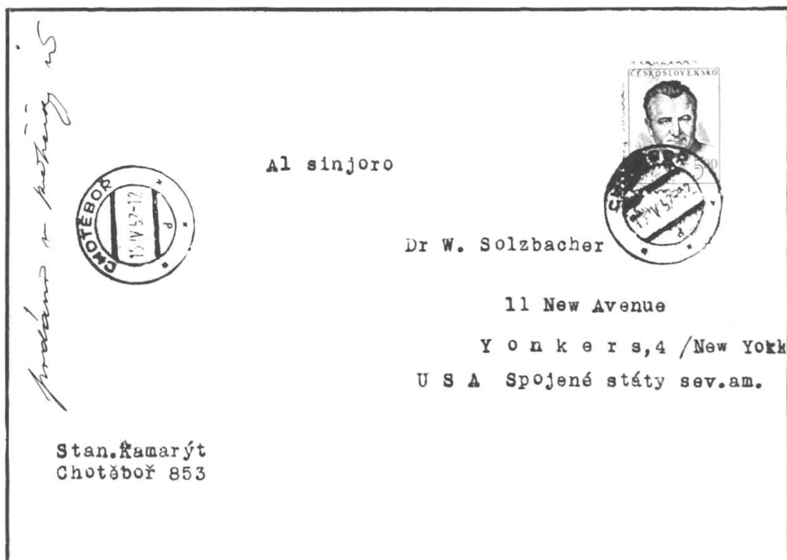
Kiam *Amerika Esperantisto* publikigis artikolojn pri "Esperanto kaj la Fera Kurteno" (ekzemple "Esperanto and the Iron Curtain" en Septembro-Oktobro 1951, "It Happened in Prague" en Majo-Junio 1952, "It Happened in Prague – and in Peking" en Novembro-Decembro 1952), D-ro Kamarýt ĉiufoje skribis al mi, konfirmante la akuratecon de la artikolo kaj kelkfoje aldonante pluajn informojn kaj detalojn. En Majo-Junio 1952 mi skribis en AE, ke miaj konkludoj estis bazitaj sur "zorga analizo de ĉiuj faktoj kaj dokumentoj, inter ili konsiderinda nombro da leteroj el Ĉekoslovakujo". La listo de la leterskribintoj estus tre impresa kaj mirigus kelkajn el tiuj, kiujn D-ro Kamarýt nomis "naivaj". Mi nun ne plu bezonas kaŝi la fakton, ke D-ro Kamarýt estis unu el ili, eĉ unu el la du aŭ tri plej eminentaj. De la pure Esperantista vidpunkto li estis la plej eminenta.

Stanislav Kamarýt lernis Esperanton en 1900. En 1902 li estis unu el la fondantoj de la Esperantista Klubo en Praha. Li faris la unuan publikan prelegon pri Esperanto en Praha. Tio okazis en 1904 en la Virina Klubo. Kamarýt tiam estis universitata studento kaj Sekretario de la Esperantista Klubo. En 1908 li fariĝis redaktoro de la gazeto *Bohema Esperantisto – Česky Esperantista*. Li fariĝis la Ĝenerala Sekretario kaj poste Prezidanto de la Bohema Asocio Esperantista. Post la sendependiĝo de la Ĉekoslovaka Respubliko li fariĝis Vicprezidanto kaj (en 1930) Prezidanto de la Ĉekoslovaka Asocio Esperantista. Li estis kunredaktoro de *La Progreso*, verkis multajn artikolojn kaj broŝurojn, la Slovakan Esperanto-Ŝlosilon (en 1929), kaj la Filozofian Vortaron (en 1934). Li serioze klopodis pri la enkonduko de Esperanto en la lernejojn. Li estis unu el la du redaktantoj de la bonega kaj impona *Ĉehoslovaka Antologio*, kunlaboris en la gazeto *Literatura Mondo* kaj en la *Enciklopedio de Esperanto*, estis membro de la Lingva Komitato kaj poste de la Akademio de Esperanto. Laŭ profesio D-ro Kamarýt estis instruisto kaj poste direktoro de duagrada lernejo.

Mi proponis al la redaktoro de *Amerika Esperantisto*, publikigi fotokopiojn de du el la leteroj de D-ro Kamarýt. En unu el ili li mencias la bultenon "Problemoj", kiun eldonis en Usono kelkaj rifuĝintoj el Orienta

Eŭropo por diskuti kaj kontraŭbatali komunistajn influojn en la Esperanto-movado. Mi ne scias, ĉu D-ro Kamarýt ricevis numerojn de la bulteno aŭ ĉu li nur legis pri ĝi. Ŝajne li pensis, ke mi havis ian rilaton al la bulteno. Fakte nek mi (kiu tiam estis Prezidanto de la Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko) nek aliaj estraranoj de EANA kunlaboris. La mencio de "Problemoj" en la letero de D-ro Kamarýt klare montras, pri kiuj "Hitleranoj" li volis paroli. Pri neŭtraleco al la "malbono kaj krimo" de la komunismo li esprimis fortan konvinkon.

Tio, kio okazis antaŭ nelonge en Hungarujo, kaj signoj en aliaj landoj troviĝantaj sub komunista reĝimo pruvas, ke la grandega plimulto de la popolo en tiuj landoj malamas la tiranecon. Uzado de Esperanto por propagandi tiujn reĝimojn servas nek la veron nek la interesojn kaj dezirojn de la subpremataj popoloj. Feliĉe ni scias, ke la plimulto de la Esperantistoj malantaŭ la fera kurteno kontraŭstaras mensogojn kaj tiranecon — kiel D-ro Kamarýt, kies memoron ni honoras kun respekto kaj admiro.

Sur koverto de letero de D-ro Kamarýt oni rimarkas maldekstre manskribitan noton de poŝtoficisto: "prodáno ve přepážky č. 5" ("transdonita ĉe giĉeto n-ro 5"). Leteroj al eksterlandaj adresoj ne povis esti ĵetataj en poŝtkeston, sed devis resti malfermitaj kaj esti mane transdonataj en poŝtoficejo al la oficisto, kiu ekzamenis la enhavon antaŭ ol fermi la koverton. Tio estis tre riska por D-ro Kamarýt, ĉar la letero enhavis gratulon al Amerika Esperantisto pro artikolo pri "Esperanto kaj la Fera Kurteno."

SVAZ ESPERANTISTU
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

Praha XIX, Uralské náměstí 9

Adresa pro dopisy:
Praha XIX/7, poštovní přihrádka 7035
Návštěvy:
Praha II, Malá Štěpánská 7
Telefon 330-14
Účty poštovní spořitelny:
Číslo 9602 pro členské příspěvky a svazový časopis
Účet knihkupectví číslo 12... pro všechny objednávky

Praha Chotěboř 28.IV.1950.

Al s-ro Dr.W.Solzbacher
11 New Ave Yonkers /N.Y./

Račte vždy uvésti v odpovědi!

Tre estimata amiko,

mi represis Vian artikolon "Kion ni manĝu" el A.E. en nia organo "Esperantista" n-ro 3 kaj mi petas Vin konsenti pri tio kaj akcepti mian dankon anticipe. Mi sendigis al Vi 3 ekzemplerojn de la koncerna numero.

Kaj kiaj estas ni en nia lando, mi venas kun peto: Mi ne scias kiel, sed la numero de Amerika Espisto kun Via artikolo pri teknikaj vortaroj ne atingis nin aŭ min. Mia enketo en Praha ĉe nia administracio restis senrezulta. Ĉu Vi ne povus sendi al mi unu ekzempleron de tiu numero ? Al mia adreso en Chotěboř. Pardonu mian altrudemon.

Amike salutas Via

Dr Stan. Kamarýt
en Chotěboř 853, Ĉeĥoslovakio.

Kamarýt

ESPERANTISTA

REVUO POR ESPERANTO EN ĈEĤOSLOVAKIO
OFICIALA ORGANO
DE ESPERANTO-ASOCIO EN ĈEĤOSLOVAKA RESPUBLIKO

REDAKTORO D-RO STANISLAV KAMARÝT
CHOTĚBOŘ 853

CHOTĚBOŘ 853 9.IV.1952.

Kara doktoro Solzbacher,

mi legis vian artikolon anglalingvan en oktobra n-ro de A.E. kun sincera intereso kaj gratulas vin pro eminenta kono de la situacioj. Vi certe jam rimarkis, ke nia revuo nek E-Servo nek Esperantisto Slovaka xpxxxx ne aperas plu xxxxx depost la 31-a decembro 1951. Mi tion bedaŭras tre, ĉar ĝi signifos finon de organizita movado en nia lando, eĉ se nia Asocio ankoraŭ ekzistas.

Mi tre bedaŭras, ke "Problemoj" ne aperas. La kritiko de Heroldo kaj de UEA estis naiva. La verkintoj ne spertis , kion signifas Hitlerana premo , eĉ se Jung havis en xxx sia oficejo Hitler-portreton. Vi spertis kaj mi spertis, tial mi tiom bone komprenas vian sintenon. Laŭ mia opinio sukceso de Hitler rezultis a n k a ŭ el tio, ke la demokrataj fortoj ekstre Germanujo neniel helpis nek provis helpi al la demokratoj germanaj. Oni povas diri, ke la germanaj demokratoj ne petis pri helpo. Sed nun mi vidas, ke ili havis nenian eblecon eĉ por peti tian helpon. La sola eblego estis forkuri. Sed fugi povis malmultaj, kaj la fugintoj neniel povis helpi al la restintoj. La "Problemoj" povis laŭ mia opinio iniciati diskuton kaj disputon pri neutraleco. Ĝi estus tre utila, laŭ mia opinio oni ne rajtas esti neutrala al malbono akj al krimo. Almenaŭ se oni xxx povas iel agi.

Kaj permesu peton: ĉu vi povus kaj volus diri al mi sincere vian opinion pri mia redaktado de "Esperantista". Ĉu nia sinteno tamen iom helpis al esperantista movado ĝenerale ?

Mi salutas vin respektplene

via

Kamarýt

Leteroj de D-ro Kamarýt skribitaj sub la komunista diktatoreco estis klaraj kaj kuraĝaj: "Mi gratulas vin pro eminenta kono de la situacioj... La kritiko de Heroldo kaj UEA estis naiva... Oni ne rajtas esti neŭtrala al malbono kaj al krimo."

D-RO F. W. BRETH MORTIS

Forpasis el niaj vicoj veterana kaj aktiva samideano, *D-ro Ferdinand W. Breth,* pro subita malsaniĝo en sia hejmo en Nov-Jorko je la 8a de Januaro. Li mortis en ambulanco survoje al hospitalo. D-ro Breth havis 70 jarojn. Li estis internacie konata ne nur pro sia aktiveco en la Esperanto-movado, sed ankaŭ pro sia eminenteco kiel kemiisto precipe pri petrolo. Li estis vic-prezidanto kaj teknika direktoro de L. Sonneborn Sons, Inc.

D-ro Breth naskiĝis en Bohemio kaj ricevis sian edukon en Eŭropo. Post laboro en la petrola industrio en Aŭstrujo kaj Rumanujo, li translokiĝis al Meksiko. Li venis al Usono en 1915 por labori en la kompanio Sonneborn, sed post nelonge aliĝis al la brita armeo por servi en la Proksima Oriento.

Post la milito li revenis al la kompanio Sonneborn kaj starigis sciencajn esplor-laborejojn en Nov-Jersio kaj Pensilvanio. Li eltrovis novajn kemiaĵojn, inter kiuj estis la tielnomata "porocel".

D-ro Breth estis bona lingvisto, sed plej ŝatis Esperanton, kaj aktive partoprenis en la movado. Li estis longtempa membro de la Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko, kaj kelkfoje reprezentis ĝin en Universalaj Kongresoj. En Skandinavujo li renkontis Trygve Lie, tiam Ĝenerala Sekretario de la Unuigitaj Nacioj, kaj veturis kun li en aeroplano al Usono. D-ro Breth rakontis pri interparoloj rilate al Esperanto kun S-ro Lie, dirante ke la Ĝenerala Sekretario simpatiis kun Esperanto. (Vidu AE, Julio-Aŭgusto 1952.)

Ĉiuj Esperantistoj kiuj konis D-ron Breth, sentas grandan perdon pro lia morto. Kaj EANA perdis fervoran, helpan, aktivan kunlaboranton. Ni ĉiuj lin funebras. Nia samideano restu en paco.

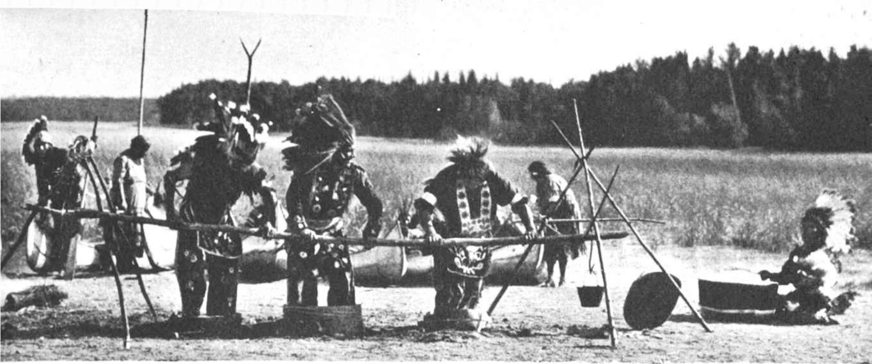
HELPO AL HUNGARUJO

La Centra Oficejo de EANA konstante ricevas leterojn de Hungaraj samideanoj, kiuj travivinte revolucion troviĝas nun en mizera stato, kaj petas nin pri helpo. En Budapest fondiĝis eĉ speciala "Esperanta Help-Komitato", kies tasko estas organizi kaj juste distribui la helpon de eksterlando. Oni sendis al ni liston de samideanoj, kiuj bezonas kaj meritas helpon, kaj petis nin alvoki Usonajn samideanojn helpi al la suferantaj gesamideanoj en Hungarujo.

Ni scias, ke inter ni ne estas multaj kiuj estas en stato sendi grandajn kaj multekostajn pakaĵojn, sed ni ankaŭ forte kredas, ke troviĝos multaj, kiuj sendos malgrandajn "am-pakaĵetojn" por esprimi sian simpation kaj solidarecon kun suferantaj samcelanoj. La malgrandaj pakaĵetoj (Small Packet) povas esti ĝis 2 funtoj pezaj kaj poŝtafranko estas nur ĉirkaŭ 30¢. Detalan informon pri "Small Packet" ĉiu povas ricevi ĉe sia poŝtoficejo. Se iu volos sendi pakaĵeton al Hungarujo, bonvolu skribi al ni pri adresoj.

Ankaŭ la Centra Oficejo akceptas mondonacojn por tiu celo. El malgrandaj sumetoj, kiujn oni sendos al ni, kolektiĝos eble sufiĉa sumo, por ke ni povu sendi al suferantoj medikamentojn aŭ aliajn urĝajn aĵojn.

Ni petas niajn samideanojn, helpu malavare al Hungaraj Esperantistoj, sendante la pakaĵojn rekte al adresoj, kiujn ni disponigos al vi, aŭ per sendo de monkontribuaĵoj por tiu celo al adreso de EANA.

Frapante per la piedoj laŭ ritmo de tamburo la Indianoj el la tribo Chippewa *senŝeligas sovaĝan rizon. Ili apogas sin je longa horizontala stango kaj piedpremas la rizon, kiu troviĝas en grandaj siteloj enmetitaj en la tero.*

LA DANCARTO DE AMERIKAJ INDIANOJ

Doris T. Connor

Pri la danco de la Amerikaj Indianoj oni unue ricevas la impreson, ke ĝi estas serio de simplaj saltetoj supren kaj flanken en ritmo, konforme al la monotona sono de batado sur kruda tamburo. Sed post mallonga studo de la stilo kaj tekniko oni baldaŭ konvinkiĝos, ke la paŝoj estas tre variaj kaj ofte tre malfacile fareblaj.

La danco de la Indiano estas individua, en stilo propra al li, kaj estas esprimo de lia karaktero. Multaj verkistoj jam komentis pri la fakto, ke kiam ili studis la dancarton de la Indiano, ili samtempe lernis koni la internan memon de la Indiano, alimaniere tre malfacile koneblan.

La sinteno de la Indiano al sia danco estas rimarkinde serioza. Li uzas la dancon por komunikiĝi kun la Dio de la Indianoj, la tiel nomata "Granda Spirito", aŭ kun la spiritoj de siaj prauloj.

La sinteno de la Indiano al sia danco estas heroeca. Unufoje antaŭ multaj jaroj, kiam la Usona registaro provis subpremi la ceremoniojn de certaj Indianoj, venis respondo de la tribo jene: "Registaro povas sendi trupojn por pafi nin, sed ni ne ĉesos danci".

La sinteno de la Indiano al sia dancado estas respondeca. Nokton post nokto antaŭ iu ceremonio, oni povas aŭdi la bum-bum-bum de tamburoj. Ĉiu paŝo, ĉiu tono, ĉiu sono de la tamburo estas ripetataj diligente por ke ne estu iu ajn eraro aŭ ellaso en ceremonio destinita por honori la spiritojn. Tiel okazas speciale inter la Sud-Usonaj Indianoj, ekz. la *Pueblo* kaj la *Zuni,* kie dancpaŝoj estas tre precizaj.

La Indianoj de la tribo *Sioux* (elparolu *su*) tamen dancas ankaŭ por amuzi sin. Ĉiu dancanto estas unuo en si mem, farante iun ajn paŝon, kiu je la momento plaĉas al li. Antaŭ kelkaj jaroj mi observis ceremonion de la Indianoj *Sioux* kaj *Gros Ventres*(elparolu *gro van*) en la ŝtato Nord-Dakoto, kaj mi rimarkis, ke ĉiu viro dancis ĝuste kiel li deziris. La pli maljunaj tenis sin rekte kaj marŝis kun etaj saltoj. La pli junaj faris plej diversajn komplikajn movojn, frapante per piedpintoj, trapasante tra ringegoj, k.t.p.

Granda aktiveco en la dancado montriĝas nur ĉe la viroj. La danc-

Indianoj el la tribo Jemez en la ŝtato Nov-Meksiko, dancas la malnovan "Dancon de la Bizono." En antaŭaj tempoj la dancado estis preĝo al la dioj por sukceso en la ĉaso de bizonoj, nun ne plu troveblaj sur la stepo.

paŝoj de indianaj virinoj estas plejparte paŝetoj, la piedoj apenaŭ levitaj de la tero, la vizaĝo senesprima. Kiam la Indiano dancas li dancas plenlibere, ĉiu movo estas klara, esprimplena kaj natura. Ŝanĝo en ritmo povas esti subita kaj furioza. Foje komentis maljuna Indiano: "Blankulo dancas per kruroj, Indiano per siaj ĉiuj muskoloj". La movoj de la indiana danco estas pli kiel vibrado de la korpo ol kiel movo de la korpomembroj. Tamen oni rimarkas multajn piedmovojn.

Dancado estas esenca parto de preskaŭ ĉiuj ceremonioj en la indiana vivo: geedziĝfestoj, militpreparoj, funebroj, renkontiĝoj, kaj religiaj preĝoj por pluvo aŭ honore al bestaj "totemoj" (spiritgardantoj), k.t.p. Partoprenantoj en la dancado ĉiam ornamas sin per brilaj plumoj, koloraj rubandoj, globetoj, konkoj, k.t.p.

Estas ankoraŭ eble observi la dancojn de la Amerika Indiano, kiam oni vizitas la okcidentajn partojn de Usono. Kvankam la dancado ofte perdas iom de sia simbola signifo, tamen en malgrandaj komunumoj restas tipaj indianaj ceremonioj. Kiel mi diris, mi havis okazon observi tian ceremonion en malgranda indiana vilaĝo nomata *Shell Village* (Konkvilaĝo) en la ŝtato Nord-Dakoto. La tieaj Indianoj estas plejparte el la triboj *Sioux* kaj *Gros Ventres*. Ili celebris la tutusonan feston "Danktago" je la fino de Novembro. Oni ne surpriziĝu pri tio, ĉar la Indianoj partoprenis kune kun la fruaj koloniistoj de Usono en la "Unua Danktago" antaŭ tricent jaroj.

En Shell Village, en malgranda kruda kunvenejo, la Indianoj celebris. Ĉe unu flanko sidis, aŭ verdire kaŭris, la virinoj kaj infanoj. En unu angulo kelkaj maljunuloj praktikis la ceremonion de komuna fumado de pacpipo kun vizitantoj. En grandaj ujoj laŭlonge de unu muro troviĝis grandaj pecoj de pano kaj bolita viando.

Ĉe alia flanko sidis la muzikistoj – tamburistoj, kiuj ankaŭ kantis per altaj falsvoĉoj. De tempo al tempo la viroj iris po unu al la centro

de la halo kaj dancis.

La viroj estis vestitaj per fantaziaj kostumoj – pecoj de brilkoloraj rubandoj ligitaj ĉirkaŭ la zono, ruĝa vakera ĉemizo, plumoj en la haroj, kelkaj peltoj de la kuniklo pendantaj de la zono. Feliĉe, jam delonge forpasis la tempo kiam skalpoj de malamikoj ankaŭ pendis ĉe la zono. Vizaĝoj estis pentritaj en ruĝaj kaj blankaj strioj.

Post iom da tempo oni anoncis la dancon *"Kohomini"*, kiu estas danco por viroj kaj virinoj kune. La virino devas peti viron danci kun ŝi, kaj ŝi tion faras per piedfrapo je la tibio de la elektita viro. La paŝoj de la *Kohomini* estas tre simplaj. La paroj rondiras en granda cirklo, kaj en la centro staras kantistoj, kiuj donas instrukciojn por la diversaj movoj. Mi ankaŭ partoprenis en ĉi tiu danco.

Lastatempe en Usono estas tendenco revivigi kaj kuraĝigi la dancformojn kaj ceremoniojn de la Indianoj, por ke tiuj kutimoj kaj moroj de la indiĝena amerikano ne pereu. Tio estas grava kultura entrepreno, ĉar la dancarto de la Indianoj estas riĉa je kulturaj kaj spiritaj valoroj por ni ĉiuj.

"Hundodancanto" el la tribo Hidatsa. *La "Hundoj" estis speco de societo aŭ klubo, militista en karaktero. Ĉi tiu bildo estas gravuraĵo, farita de la svisa pentristo Carl Bodmer en la jaro 1833.*

ESPERANTA KRONIKO

Esperanto-Societo de Cikago bonŝance havas inter si eminentan Esperantiston el Buenos Aires, Argentino. Li estas *D-ro Maximo Valentinuzzi*, kiu studas nun en la Universitato de Ĉikago. *Doroteo Holland,* sekretario de ESĈ raportas, ke D-ro Valentinuzzi ĉeestis kunvenon la 25-an de januaro, kaj prezentis al la klubo ekzempleron de lernolibro verkita de S-ro Hess el Argentino, kiu ankaŭ sendis sian saluton al la membroj de ESĈ.

Wilfred E. L. Todd, emerita lernejestro en Springfield, Massachusetts, daŭre propagandas Esperanton en kaj ekster la lernejoj. Sur sia vizitkarto li presis pri la tri ĉefaj interesoj siaj, nome: Unuigitaj Nacioj, Liberalaj Civitanoj de Mass., kaj Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko. El "The Community News", 16 decembro 1956, organo de la Komunuma Preĝejo, Nov-Jorko, ni legis interesan informon, ke dum S-ro Todd estis lernejestro, li aĉetis belajn bluajn flagojn de la UN por meti apud la Usonaj standardoj en ĉiuj ĉambroj de sia lernejo. Ĉiutage la lernantoj, dum ĵuro de fideleco al la standardo de Usono, metis la dekstran manon ĉe siaj koroj, kiel kutime, kaj tiam metis la maldekstran manon sur la dekstran, dirante: "Mi ankaŭ salutas la flagon de la Unuigitaj Nacioj, de kiu nia lando estas membro, organizo dediĉita al la paco kaj homa bonfarto kun libereco kaj justeco por ĉiuj." Ni salutas S-ron Todd pro la multaj bonaj faroj, inter kiuj estas daŭra subteno de EANA.

F-ino Mary Marrett, Elmhurst, L. I., meritas la dankon de ĉiuj membroj de EANA, pro volontula laboro en tempoj de gravaj laboroj en la Centra Oficejo – pri kampanjoj, ktp, per maŝinskribado kaj sekretaria laboro. Profesie F-ino Marrett estas privata sekretariino en grava firmo en Nov-Jorko. Sed ŝi trovas tempon por partopreni en la aktiva agado de la Esperanto-Societo de Nov-Jorko, kaj en aferoj de la tutlanda EANA. Ni deziras sciigi la membrojn pri ŝia konstanta helpo al ili, pere de servoj al nia komuna organizo EANA.

Pri propaganda laboro de S-ro J.J.Hutchens el Canton, Ohio, ni raportis jam en AE, Majo-Junio 1956. Tiam s-ro Hutchens koncentrigis sian atenton je studentoj de lernejoj en kiuj li instruis. Al dekoj da studentoj li disdonis malgrandajn lernolibrojn de Esperanto kaj kune kun *S-ro J.W. Hughmanic* konsilis kaj helpis al tiuj, kiuj studis la lingvon. Nun S-ro Hutchens denove aŭdigis pri sia laboro. En la lokan gazeton "Canton Repository" de 31-a de decembro li metis longan leteron al redaktoro, en kiu li priskribis sian sperton pri lernado de la lingvoj kaj per konvinkaj argumentoj pruvis utilecon kaj praktikecon de Esperanto. En la fino de la artikolo S-ro Hutchens metis la jenan paragrafon en Esperanto: "Ĉu vi deziras lerni Esperanton? Skribu al mi kaj mi respondos al vi. Mi donos al vi donacon". Li promesis nov-jaran donacon al la dek unuaj, kiuj tradukos tiun Esperantan tekston en la anglan lingvon. La rezulto estis surpriza por li, ĉar venis pli ol cent leteroj kun traduko. Al ĉiuj S-ro Hutchens sendis propagandilojn pri Esperanto kaj malgrandan lernolibron. La nomojn de la informpetantoj li sendis al la Centra Oficejo, de kie estis senditaj pluaj propagandaj materialoj.

La Esperantistoj en Kubo, nia bonnajbara lando inter insuloj de Okcidentaj Indioj, ĉiam pli kaj pli firmiĝas rilatojn kun EANA. Jam de jaroj ni havas tie kelkajn membrojn, inter ili eminentan pioniron de la movado en Kubo, *D-ron Antonio Alemán Ruiz*. La Kuba Esperanto-Asocio jam en 1955 eksiĝis el UEA kiel Peranto, kaj ankaŭ individuaj membroj grandnombre forlasis UEA. Pro la samaj ideologiaj principoj, pro longjara amikeco inter la du popoloj, pro proksima najbareco, pro viglaj ekonomiaj kaj kulturaj rilatoj, la Kubaj Esperantistoj trovas, ke EANA estas organizo ideologie propra al ili. Krom D-ro Alemán menciindaj estas ankaŭ S-roj *Arturo Gomez* el Manzanilla kaj *Osval Diaz Aguilar* el Habana, kiuj varbis por EANA plurajn abonantojn de AE. En nia gazeto ni esperas malfermi specialan paĝon "Kuba Kroniko", kie estos presitaj informoj pri la lando kaj speciale novaĵoj de Esperanto-vivo. La Kubaj Esperantistoj estas petataj sendi materialojn por tiu paĝo.

En Quebec, Kanado, estas sufiĉe granda Esperanto-aktiveco. Dank' al du artikoloj en franc-lingva "L'Action Catholique" (unu en somero de *D-ro W. Solzbacher* kaj alia en aŭtuno de *S-ro Romeo Campbell*) dekoj da personoj el la franc-lingva parto de Kanado petis informon pri Esperanto. Iuj de ili aliĝis al EANA, multaj aĉetis lernolibrojn, kaj el tiuj en la urbo Quebec mem S-roj *R. Campbell* kaj *F. Trudel* organizis kurson. Intervjuo kaj anonco en loka radio varbis pluajn interesulojn. La vendado de lernolibroj kaj vortaroj al ili donas esperon, ke tiu ekinteresiĝo ne estas nur pormomenta, sed serioza.

Virgil Whanger, Steubenville, Ohio, sendis al ni interesan eltranĉaĵon el la ĵurnalo "Steubenville Herald-Star", en kiu oni raportas, ke S-ro Whanger ricevis unuan lokon kiel spertisto pri pistolpafado. La artikoleto mencias, ke S-ro Whanger estas longtempa membro de EANA, kaj donas ĝian adreson. Oni ankaŭ dissendis la saman novaĵon almenaŭ trifoje pere de la loka radiostacio. Unufoje la anoncisto ŝerce komentis, ke eble la nomo de la "Esperanto Association" devas esti "Desperado Association" pro la pistolsperteco de S-ro Whanger! Tamen, ni povas anonci, ke "desperado" Whanger jam dum jaroj subtenis EANA kiel Patrono, kaj per kontribuoj al la Subtena Komitato, kiel ankaŭ per speciala propagando de Esperanto en sia ĉirkaŭaĵo.

La Esperanto-Asocio de Nov-Jersio montras viglan aktivecon kaj faras preparojn por la okazonta Kongreso de EANA en Newark. Dum la vintra sezono okazis sukcesaj Esperantaj kursoj en naŭ diversaj Lernejoj por Plenkreskuloj, kaj novaj kursoj nun komenciĝas en pluraj lokoj. Instruistoj de la kursoj estis: *C. Stanley Otto, Faith Hoekstra, David Jagerman, Donald Walton, Connie Davis, Helen Walton, Elsie Yunghans, Amelia Dresdner, Adelaide Smith* kaj *Nicholas Torzs*. Prezidanto *Donald Walton* kaj *Henry Kruse, Jr.*, faris plurajn prelegojn pri Esperanto antaŭ Rotariaj kaj aliaj kluboj; kaj artikoloj pri Esperanto aperis en la ĵurnaloj "Newark Evening News" kaj "Elizabeth Daily Journal". La Asocio kunvenas regule ĉiun unuan vendredon de la monato en la YMCA, Orange, N.J., kaj dissendas al siaj membroj unupaĝan bultenon nomata "La EANJ Skizeto". La Asocio invitas ĉiujn Esperantistojn, kiuj loĝas en ĉirkaŭaĵo de Newark viziti la kunvenojn.

DEZIRAS KORESPONDI

Kosto de anonco: Eksterlande, unu vorto aŭ mallongigo por unu cendo (ses vortoj por 1 int. respondkupono); Enlande, unu vorto por du cendoj.

Brazilo. S-ro Raymundo d'Ity, *Itambacury* (Minas). Serĉas korespondanton (-inon) por ekzerci la lingvon.

Danujo. S-ro Peder Chr. Gaarde, Ulkeböl Kirke per *Sönderborg.* Deziras interŝ. PM precipe de Finnlando, Islando, Israelo kaj Usono.

Francujo. S-ino Gisèle Callard, 15 rue Victorien-Sardou, *Brienon* (Yonne). 46-jara, deziras korespondi.

Francujo. S-ino Michaut, *Brienon* (Yonne). 30-jara instruistino dez. kor.

Hispanujo. S-ro Manuel Lopez Rodriguez, Plaza Prim, N° 1°, 3" *Barcelona.* Dez. kor. kun ĉiuj landoj.

Italujo. Esperanta Grupo Cosenza, Enal Provinciale, Via Adige 35, *Cosenza.* Novaj Esperantistoj volonte korespondos kun alilandanoj.

Japanujo. S-ro Jun-Ichi Osumi, 3-3 Chitosecho Sumidaku, *Tokyo.* Juna sinjoro dez. kor. kun usonanoj.

Japanujo. S-ro Masaru Miyazaki, Uyama, *Nakamura,* Koĉi-ken. 17-jara deziras korespondi kun usona knabino.

Jugoslavujo. S-ino Božena Vaněk, Amruševa 7, *Zagreb.* Dez. koresp.

Pollando. S-ro Jerzy Kestowicz, ul. Armii Czerwonej 3, *Świętochłowice.* 21-jara studento deziras korespondi.

Pollando. S-ro Józef Wałada, ul. Krasińskiego 21 m. 19, *Wrocław* 2. Deziras korespondi kun samideaninoj en Usono.

Usono. S-ro Nathan I. Cupingood, 297 Hawthorne Ave., *Newark,* N. J. 34-jara poŝtoficisto dez. kor. kun personoj en ĉiuj partoj de la mondo, speciale kun tiuj en tre distancaj lokoj. Interesiĝas pri ĉio.

Usono. F-ino Molly Pratt, 142½ Watchung Ave., *Upper Montclair,* N. J. Altlerneja studentino, nova Esp-istino dez. kor. kun la tuta mondo.

Kristana Esperantista Ligo Internacia kunligas kristanojn diverseklezianjn kaj diverslandajn. Ĝiaj membroj estas ĉefe en Europo, sed ĝi havas novan kaj kreskantan usonan sekcion, kiu eldonas monatan gazeton en Esperanto. Por senpaga provekzemplero kaj informoj, sendu poŝtkarton al *R. W. Powell, 2223 35th St., Astoria 5, N.Y.*

POPULAR ESPERANTO BOOKS

The Central Office is equipped to supply all your book needs. When you buy books from the "Esperanto Book Service" all profits are used to give you a better magazine and office. Place all your orders through the "Esperanto Book Service"

PRACTICAL ESPERANTO, Dr. Wm. Benson. Many use this text for class or self because it is unique with 650 pictures to illustrate rules, affixes, vocabulary, etc. Grammar in English, exercises in Esperanto. 160 pp. illustrated........... $ .25

REED'S PRACTICAL GRAMMAR, Dr. Ivy K. Reed. A very complete beginner's text for class or self, with extensive examples, dialog, etc. Offset reprint, a few pages slightly blurred but fully usable. 142 pp. with vocabularies and a complete index. Original price 75¢, reduced to less than half-price.............. .35

ESPERANTO: THE WORLD INTERLANGUAGE, Connor-Solzbacher-Kao. The new complete manual of Esperanto. "6-books-in-1": history, textbook, reader, world directory, 2 dictionaries. All in one vol. 245 pp........*Paper* $1.25; *Cloth* 3.00

NOUVEAU COURS D'ESPERANTO, R. Levin. Esperanto textbook in French, 16 lessons, with Esperanto-French & French-Espo vocabularies, 175 pp.... .85

ESPERANTO GRAMMAR & COMMENTARY, Cox. A detailed and thorough analysis of Esperanto grammar in English, innumerable examples. 371 pp.......*Cloth* 2.00

ESPERANTO (World Language Series), Prof. Mario A. Pei. Complete Esperanto chapter from "World's Chief Languages". Gram. survey, vocabularies, etc...... .25

WORLD'S CHIEF LANGUAGES, Prof. Mario A. Pei. A guide and survey of languages of entire world, incl. Esperanto. Maps, glossary, index. 663 pp....*Cloth* 6.00

EDINBURGH DICTIONARY. Esp-Eng & Eng-Esp. Excellent and complete, in concise form. The very best small dictionary for English speakers. 288 pp....*Cloth* .80

MILLIDGE ESPERANTO-ENGLISH DICTIONARY. Latest edition with 2nd, 3rd, 4th, 5th, & 6th "Aldonoj de la Lingva Komitato". Complete, 490 pp........*Cloth* 2.35

FULCHER & LONG ENGLISH-ESPERANTO DICTIONARY. Incl. proper names and neologisms. Each meaning listed separately. Complete, 348 pp........*Cloth* 2.25

PLENA VORTARO DE ESPERANTO, Grosjean-Maupin. Esp-Esp. The new latest edition, all-Esperanto dictionary with *Suplemento,* 511 pp., 4x5½......*Cloth* 3.25
Rare, deluxe printed edition, large format, better paper and binding....*Cloth* 6.00

FUNDAMENTA KRESTOMATIO, Zamenhof & others. Authoritative chrestomathy and literary guide. Innumerable model stories, poems, etc. 472 pp..........*Paper* 1.85
Latest edition, with additional foot-notes, etc., de luxe printing,......*Cloth* 2.95

KARLO, Edmond Privat. Very popular easy first-reader, used in many classes. Life of Karlo as he grew from boyhood to young manhood and marriage. 43 pp... .25

THE BIBLE in Esperanto (Sankta Biblio). The best "Reader". Beautifully printed. Bound in blue, art vellum, 8vo, latest ed. on excel. Bible paper. 996 pp....*Cloth* 2.00

ESPERANTO SORTIMENTO. Five books, good reading at low cost: *Akrobato de Nia Sinjorino,* legend of France, 25 pp; *Blanche–Virgulino de Lille,* medieval romance, 42 pp; *Lando de Arĝenta Akvo,* story of Far West, 48 pp; *Miserere,* music story, & *Thais,* by Anatole France (2 bks in 1), 66 pp; *Rozujo Ĉiumiljara,* the miracle of love, 48 pp. Each book 25¢. Entire sortimento for only............ 1.00

RARE COLLECTION OF 25 ESPERANTO KEYS. Albana, Angla, Araba, Baska, Ĉeĥa, Dana, Estona, Finna, Flandra, Franca, Germana, Hispana, Hungara, Islanda, Itala, Japana, Malaja, Norvega, Persa, Portugala, Romanĉa, Serba, Slovaka, Sudafrika, Sveda. Contains several rare items. Most complete collection... 2.75

INDIAN BEAD STAR. Genuine "Kiowa" work, tiny Indian beads on fine buckskin, round white ground with green star, beautiful rare art piece, 1 1/4" dia., brooch.. .85

GREEN STAR PENDANT. Round white ground with green star on both sides of pendant, nickel trim, eyelet & 1 link, for necklace or watch-chain, 1 1/16" dia... .60

ENAMEL GREEN STAR. Round white ground, gold trim, 7/16", button or brooch.. .50
On pentagonal white ground, with an E, gold trim, 7/16" dia., button or brooch.. .50
On star-shape ground, with E, white edge, gold trim, 10/16", button or brooch... .50
On round white ground, gold trim, 1/4" dia. (small), with 2" pin, tie-pin only..... .50

(Members of EANA receive 10% in Book Dividends.)

Esperanto Book Service, 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.